

Multiconsult Norge AS v/ Heidi Høiseth
Postboks 333
1607 Fredrikstad
Til: heidi.hoiseth@multiconsult.no
Kopi: postmottak@sarpsborg.com

Skiptvet, 11. september 2025

Høringsuttalelse, Rudskogen vindkraftverk – områdereguleringsplan – Varsel om oppstart

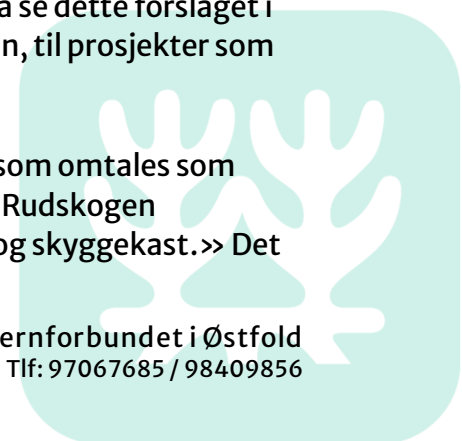

Naturvernforbundet er den største natur- og miljøvernorganisasjonen i Norge med over 43 000 medlemmer. Vi har økende medlemstall og engasjerer oss for bevaring av natur og arts mangfold. Det er mye verdifull natur i Østfold, men disse arealene er under hardt press som følge av nedbygging og fragmentering. Naturvernforbundet i Østfold engasjerer seg særlig for utbyggingssaker som truer naturverdier.

Naturvernforbundet i Østfold er svært bekymret for vind- og solkraftplanene i Sarpsborg kommune, både hver for seg og samlet. I Rudskogenområdet på 824,4 daa foreslås det 3 vindturbiner med en totalhøyde på 235 meter, og anlegget skal produsere 75 GWh per år. Dette er ett av tre vindkraftverk som nå planlegges i Sarpsborg kommune. Totalarealet for de tre vindkraftverkene er på hele 11 488 daa.

Vi ønsker å uttrykke sterk bekymring for den helhetlige bit-for-bit-nedbyggingen og fragmenteringen av natur i Østfold. Ved alle arealendringer må det vurderes om tiltaket medfører en fragmentering av natur med negative konsekvenser for naturmangfoldet. Østfold og Vestfold har Norges tetteste artsrikdom (arter per km²), og flest registrerte rødlistearter i Norge. For mange arter er helheten i landskapet viktig for bevaring. Dette inngrepet bør derfor sees i en regional sammenheng. Bare i 2024 og 2025 er en rekke store naturinngrep foreslått i Østfold med eksempler som flerfoldige solenergianlegg med størrelse på opptil 2,3 km², flere store vindkraftverk som skal legge beslag på skogområder i mange av kommunene, samt store industriområder som etableres i natur. Vi ser at prosjektene selges som en del av det grønne skiftet. Vi registrerer at Østfoldnaturen aldri har hatt et større angrep på naturområder enn med planene som er lagt frem over de to siste årene. NVE bør flytte fokuset mot det totale regionale naturtapet. Naturvernforbundet i Østfold henstiller derfor NVE til å se dette forslaget i en regional natursammenheng og heller oppfordre, og gi konsesjon, til prosjekter som tilstreber arealnøytralitet.

Planinitiativet skriver følgende: «Hele tiltaksområdet ligger i det som omtales som inngrepsnære områder.» og «Nærhet til støyende infrastruktur (Rudskogen Motorsenter), noe som tilsier lavt konfliktnivå med tanke på støy og skyggekast.» Det

nevnes også at gjeldende reguleringsplan tillater utøvelse av motorsport i foreslått planområde. Naturvernforbundet i Østfold er enige i at plassering av vindkraftanlegg nær eksisterende infrastruktur i lavkonfliktområder er en fordel. Imidlertid består det foreslåtte planområdet av skog. «Inngrepsnært» er ikke det samme som grå arealer, noe vi oppfordrer sterkt å legge all utbygging til fremfor grønne arealer. Arealinngrep, naturtap og nedbygging slik det er beskrevet i forrige avsnitt, er uavhengig av hvorvidt området er lavkonflikt og andre faktorer.

Vindindustri genererer støy. Naturvernforbundet i Østfolds støysonekart for Rudskogen vindkraftanlegg (Fig. 1) gir en god illustrasjon på hvordan sjenerende støy påvirker store arealer rundt de foreslåtte planområdene. [NVE](#) skriver utfyllende om støyproblematikk knyttet til vindkraftverk og melder om at de har mottatt flere bekymringsmeldinger i områder med installerte anlegg. I henhold til NVE klages det på høyt støynivå og irriterende støyvariasjoner, og de fleste meldingene gjelder bebyggelse innenfor 2 km fra vindkraftverk. Likevel opererer NVE med en støygrense på 1 km radius (gul linje i Fig. 1). Hvis vi baserer oss på vår støygrense med radius på 3 km (blå linje i Fig. 1), ser vi at flere boliger og fritidsboliger faller innenfor støysonen. Hvis vi i tillegg vurderer grensen for verditap av bolig (rød linje i Fig. 1), rammes flere tettbygde områder. Vi har bare lagt inn 5 km for verditap, men flere studier fra [Norge](#) og [Sverige](#) finner verditap betydelig lenger ut – opptil 10 km. Det viktige rekreasjons- og jaktområdet mellom Ise og Rudskogen, et område som i dag allerede er støypåvirket grunnet motorsportanlegget, vil forringes ytterligere. Vi vil også påpeke at støy og skyggekast vil være negativt for menneskene som jobber på og besøker det nasjonale motorsportsanlegget på Rudskogen, som samfunnet har investert store ressurser i. Naturvernforbundet i Østfold stiller spørsmål til hvordan kommunen skal avbøte støy for områdets innbyggere, samt kompensere for verditapet av boliger og fritidsboliger, for vindkraftanleggene som nå planlegges i Sarpsborg. For at kommunen skal kunne fremlegge et realistisk regnestykke på at vindkraftprosjektene faktisk kommer til å være lønnsomme, må det gjøres en fullstendig utregning som omfatter både reelt verditap og tap av livskvalitet for innbyggerne i samtlige av områdene.

Faremomenter knyttet til vindkraftverk, for eksempel iskast, er svært veldokumenterte og godt beskrevet bl.a. på [NVEs](#) nettsider. I perioden fra november til april kan det legges seg is på turbinbladene som løsner under bevegelse, og dette kan føre til både personskader og materielle skader. Vindkraftverk er å regne som industriområder og kan stenges for fri ferdsel i perioder med fare for iskast, ved problemer med turbinene som kan skape farlige situasjoner o.l. I Norge har vi også sett flere tilfeller av rotordeler som løsner og faller av under drift, noe som videre øker faren ved opphold i området. Samlet sett blir området særs mer utrygt for ferdsel. I henhold til våre utregninger (Seiferts formel) for minimums- og maksimumsavstand for iskast fra det planlagte anlegget på Rudskogen illustrert i Fig. 2, stiller vi spørsmål til hvordan utbygger skal sikre trygg ferdsel og opphold på Rudskogen motorsportsenter samt for boliger som faller innenfor fareområdet for iskast.

Kartdata for det foreslåtte planområdet i [Artsdatabanken](#) viser et lavt antall registrerte arter, også vanlige arter. Dette er en klar indikasjon på at området mangler biologisk

kartlegging. Naturvernforbundet i Østfold ønsker å understreke at en riktig utarbeidet konsekvensutredning krever godt og korrekt utført naturfaglig feltarbeid. I henhold til kartdata fra NIBIO (Fig. 4) finner vi større områder med naturskog i området. I denne sammenheng defineres naturskog som skogområder som ikke har vært påvirket av flatehogst og er etablert før 1940. En årsak til å ta vare på naturskogen er at de økologiske prosessene ikke er endret av menneskelig aktivitet i vesentlig grad. Derfor er naturskogen viktig for arts mangfoldet og gir samfunnsnyttige [økosystemtjenester](#) som for eksempel bevaring av artsrikdom, karbonbinding, flomdemping og erosjonsdemping. I henhold til Artsdatabanken er hele 84 % av de truede artene i skog, knyttet til gammelskog. Vi er godt kjent med at eksisterende datagrunnlag i Østfold er særs mangelfullt når det kommer til naturverdier, og alt tyder på at dette er tilfellet også her. Vindkraftanlegg påvirker også arts mangfoldet i en radius utover planområdet, for eksempel for fugl. I henhold til [BirdLife Østfold](#) er aksene rundt Vestvannet, Minge vannet, Isesjøen og Glomma et av de aller viktigste hekkeområdene og næringsveiene for fiskeørn i Østfold (Fig. 3).

I forbindelse med utarbeidelsen av konsekvensutredning for området understreker vi at kartleggingsarbeidet skal utføres i henhold til krav om kunnskapsgrunnlag i [Naturmangfoldloven](#) § 8 (kunnskapsgrunnlaget). Det betyr at uavhengige og upartiske fagfolk med relevant artskompetanse skal utføre grundig feltarbeid i vekstsesongen, og disse må ha faglig kompetanse og erfaring til å avdekke det reelle biologiske mangfoldet og de ulike artenes bruk av området. Dette skal omfatte alle artsgrupper (med mindre det legges et faglig grunnlag for ekskludering av noen), samt dekke utvalgte naturtyper, prioriterte arter, truede arter og truede naturtyper (jamfør [Forskrift om konsekvensutredninger](#) § 10). Samlet belastning skal også utarbeides.

Naturvernforbundet i Østfold kan ikke se at det foreløpig er fremlagt alternative plasseringer for vindkraftverkene i Sarpsborg. I henhold til [Forskrift om konsekvensutredninger](#) § 14 og 19 skal det gjøres en vurdering av relevante og realistiske alternativer for plassering i konsekvensutredningen. Valget av lokalitet skal begrunnes mot de ulike alternativene, og sammenlikninger av virkningene for miljø i de ulike alternativene skal beskrives. Vi forventer at det gjøres en grundig utredning av realistiske og godt begrunnede alternative plasseringer som ikke omfatter store naturinngrep. Noen eksempler på gode plasseringer er industriområder som ligger brakk, langs eksisterende inngrep og infrastruktur og i områder som ellers ikke er av naturverdi. Det vil komme både natur og mennesker til gode.

Samlet sett kan vi ikke se at produksjon av fornybar energi med vindturbiner kan defineres som «grønn» når dette går på bekostning av store naturområder. I 2022 signerte Norge [Naturavtalen](#) (Det globale Kunming–Montreal–rammeverket for naturmangfold) som skal stanse og reversere tap av natur og økosystemer. I handlingsdelen til [Sarpsborgs kommunedelplan klima og energi 2021–2030](#) står det videre at «Sarpsborg har en nullvisjon for omdisponering av karbonbindende arealer ...» og «Netto karbonbinding i jord og skog skal økes med 20 % sammenlignet med 2010.» Naturvernforbundet i Østfold stiller spørsmål til kommunens positivitet til vindkraftprosjektene når de er direkte i strid med både egne vedtatte planer og

nasjonale forpliktelser. Kommunen er selv ansvarlig for å forvalte sine arealer på en måte som er i tråd med Naturavtalen. Derfor forventer vi at Sarpsborg kommune skal jobbe mot arealnøytralitet ved å unngå inngrep i natur som ikke allerede regnes som grå/forstyrrede. Dette kan oppnås ved hjelp av planvask som verktøy for å unngå natur- og klimabelastende utbygginger, samt god arealkartlegging og bedre utnyttelse av tilgjengelige tomter som ligger brakk. Naturvernforbundet i Østfold fraråder sterkt en realisering av vindkraftprosjektene i Sarpsborg, også Rudskogen vindkraftanlegg, slik de foreligger i dag.

Oppsummering

- Naturvernforbundet i Østfold er svært bekymret for den helhetlige bit-for-bit-nedbyggingen og fragmenteringen av natur i Østfold. Vi henstiller derfor NVE til å se dette forslaget i en regional natursammenheng og heller oppfordre, og gi konsesjon, til prosjekter som tilstreber arealnøytralitet.
- «<Inngrepsnært>» er ikke det samme som grå arealer, noe vi oppfordrer sterkt å legge all utbygging til fremfor grønne arealer. Arealinngrep, naturtap og nedbygging er uavhengig av hvorvidt området er lavkonflikt ifm. andre faktorer.
- Vi stiller spørsmål til hvordan kommunen skal avbøte støy for områdets innbyggere, samt kompensere for verditapet av boliger og fritidsboliger, for vindkraftanleggene som nå planlegges i Sarpsborg. For at kommunen skal kunne fremlegge et realistisk regnestykke på at vindkraftprosjektene faktisk kommer til å være lønnsomme, må det gjøres en fullstendig utregning som omfatter både reelt verditap og tap av livskvalitet for innbyggerne i samtlige av områdene.
- Faremomenter knyttet til vindkraftverk, for eksempel iskast, er svært veldokumenterte. Samlet sett blir området særs mer utrygt for ferdsel.
- Området mangler biologisk kartlegging. Vi ønsker å understreke at en riktig utarbeidet konsekvensutredning krever godt og korrekt utført naturfaglig feltarbeid. Planområdet omfatter større områder med naturskog, og vindkraft påvirker også artsmangfoldet i en radius utover planområdet for f.eks. fugl.
- Ifm. utarbeidelse av konsekvensutredning skal uavhengige og upartiske fagfolk med relevant artskompetanse utføre grundig feltarbeid i vekstsesongen, og disse må ha faglig kompetanse og erfaring til å avdekke det reelle biologiske mangfoldet og de ulike artenes bruk av området.
- Vi forventer at det gjøres en grundig utredning av realistiske og godt begrunnede alternative plasseringer som ikke omfatter naturinngrep.
- I samsvar med lovverk og egen kommunale delplan for klima og energi, forventer vi at Sarpsborg kommune skal jobbe mot arealnøytralitet ved å unngå inngrep i natur som ikke allerede regnes som grå/forstyrrede. Naturvernforbundet i Østfold fraråder sterkt en realisering av vindkraftprosjektene i Sarpsborg, også Rudskogen vindkraftanlegg, slik de foreligger i dag.

Naturvernforbundet
Østfold

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Østfold

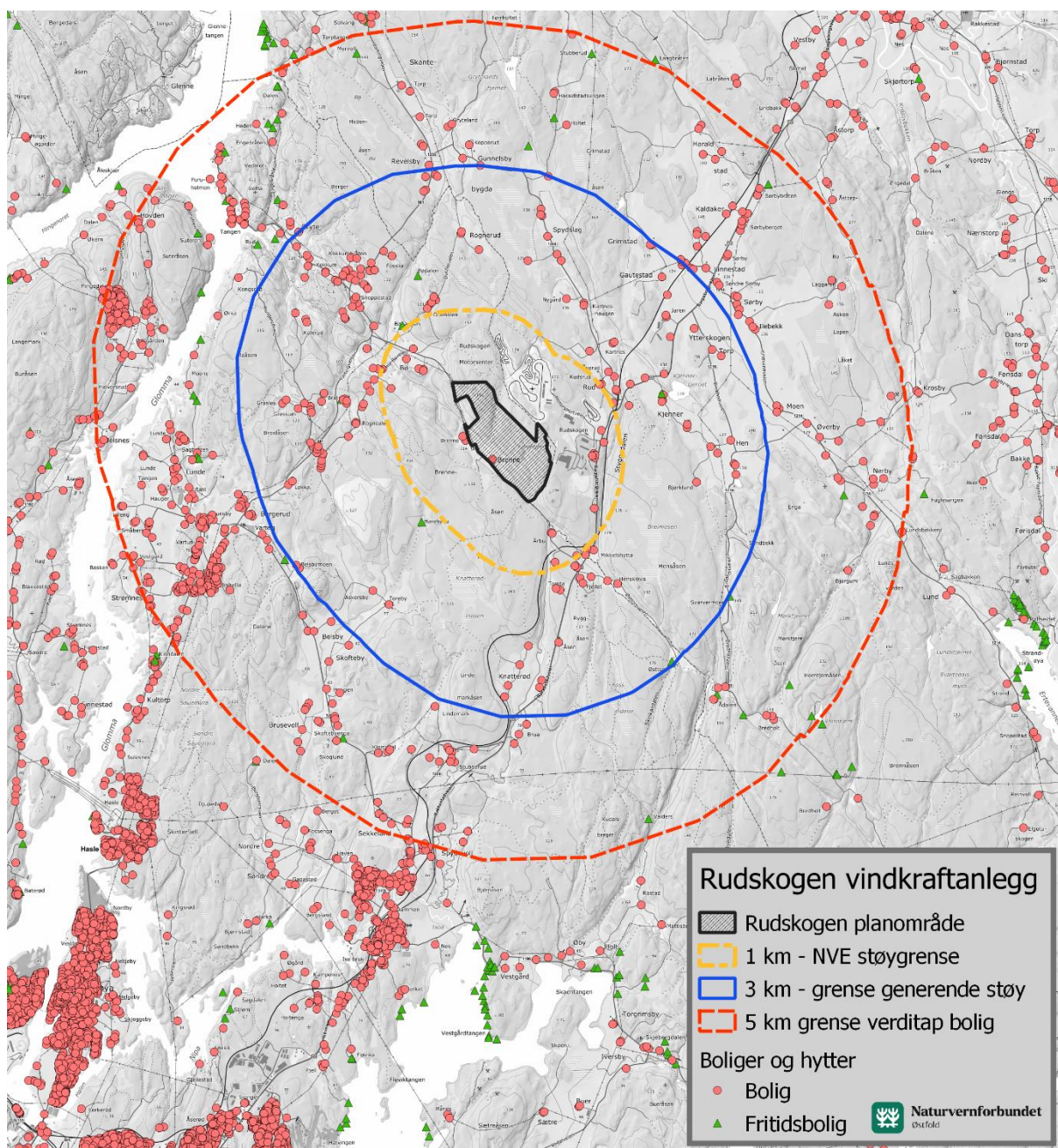
Kirkegaten 31B
1632 Fredrikstad

Martine Stave
Fylkessekretær
Naturvernforbundet i Østfold

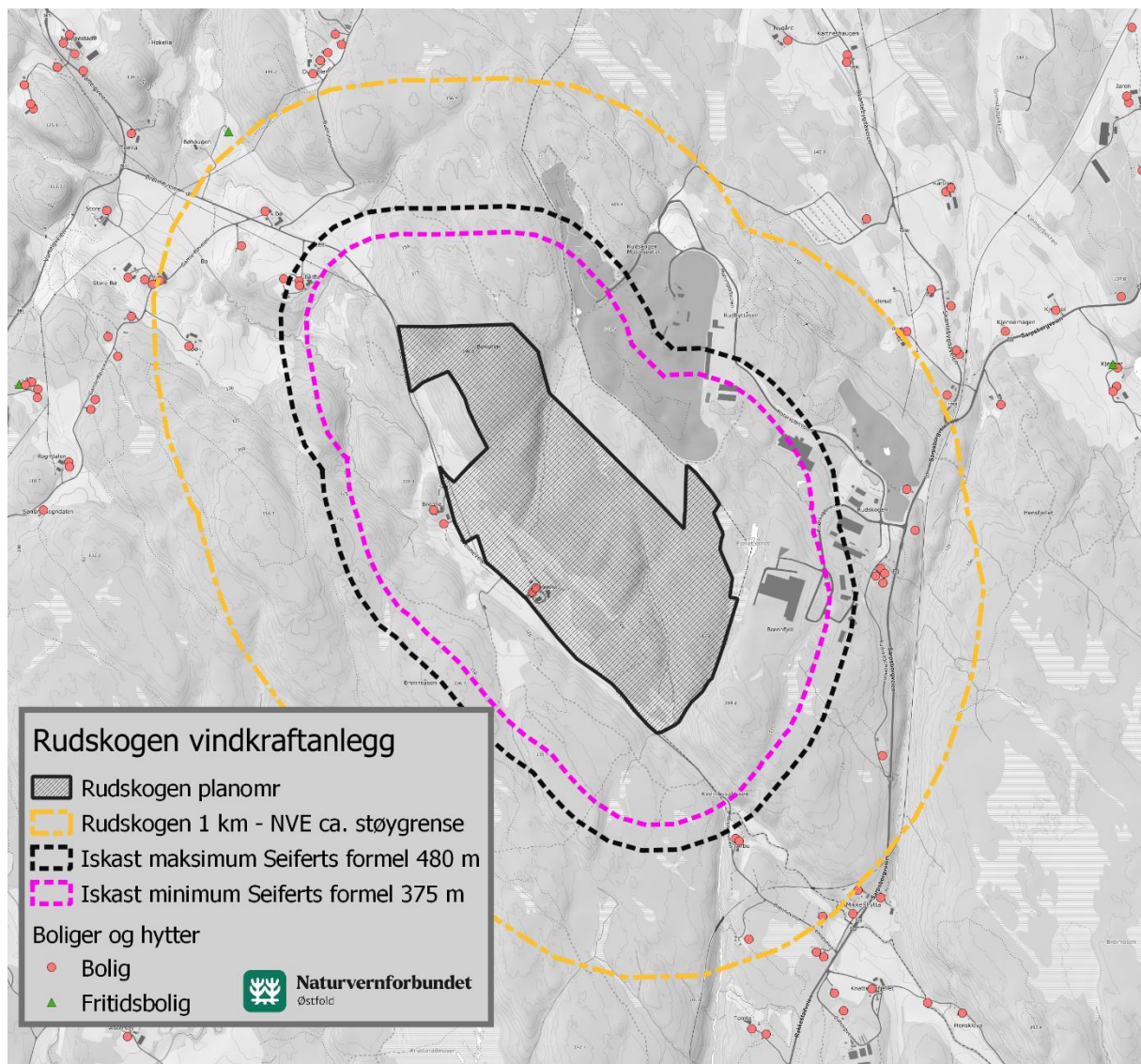

Vedlegg

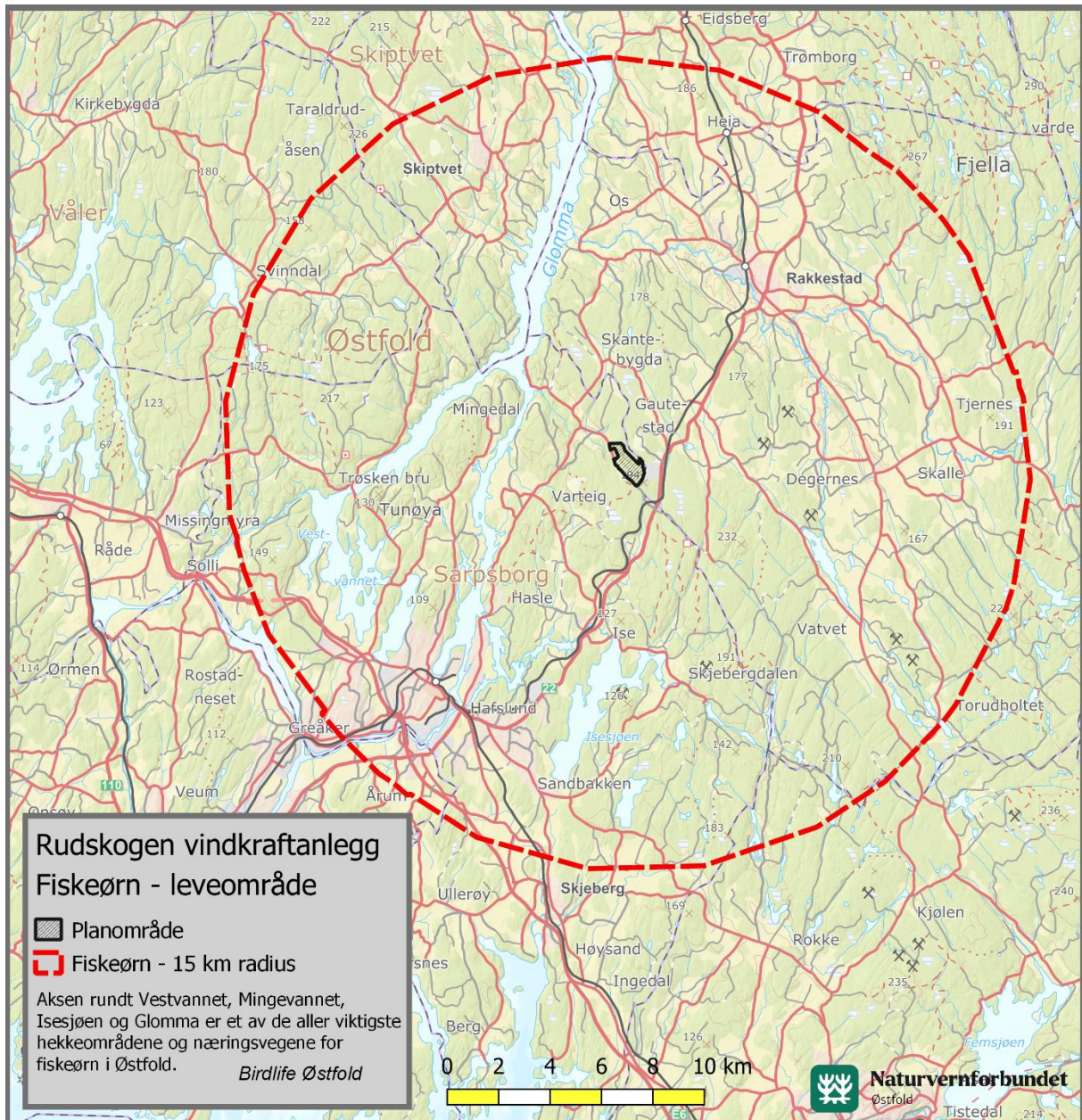
Figur 1: Støysonekart for Rudskogen vindkraftanlegg.

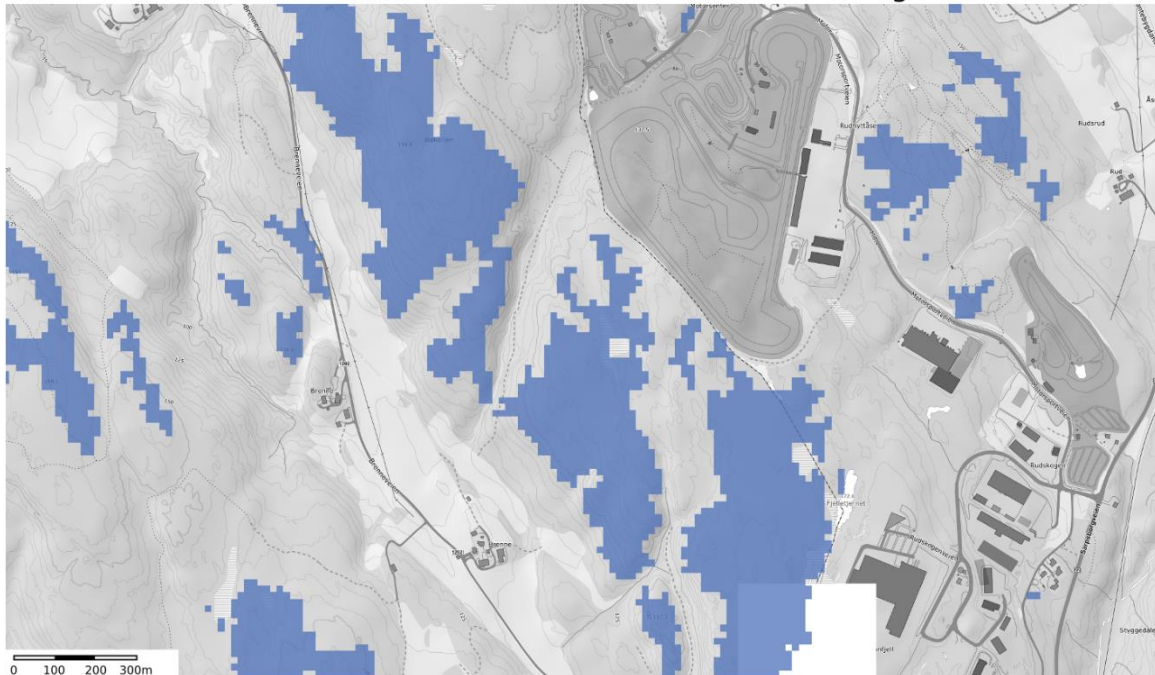
Figur 2: Iskastsoner for Rudskogen vindkraftanlegg.

Figur 3: Leveområde for fiskeørn i Østfold.

Koordinatsystem: UTM 33

kilden.nibio.no

13.09.2025

Tegnforklaring

skog_etablert_foer_1940_ikke_flatehogd
skog_etablert_foer_1940_ikke_flatehogd
Nei
Ja

Figur 4: Naturskog i planområdet for Rudskogen vindkraftanlegg.

